

Uchwała Nr 86
Komitetu Monitorującego
Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027
z 07 listopada 2024 r.

w sprawie zmian w rozdziale 5 Płatności bezpośrednie, interwencje sektorowe i interwencje dotyczące rozwoju obszarów wiejskich określone w strategii, podrozdział 5.1 Interwencje w formie płatności bezpośrednich, w części 31 Eco-scheme - Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, w zakresie ustanowienia nowej interwencji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Zgodnie z art. 124 ust. 4 lit. d rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającym przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającym rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 uchwała, co następuje:

§ 1.

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 pozytywnie opiniuje zmiany w rozdziale 5 Płatności bezpośrednie, interwencje sektorowe i interwencje dotyczące rozwoju obszarów wiejskich określone w strategii, podrozdział 5.1 Interwencje w formie płatności bezpośrednich, w części 31 Eco-scheme - Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, w zakresie ustanowienia nowej interwencji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, zawarte w załączniku do uchwały.

§ 2.

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 upoważnia Instytucję Zarządzającą do dokonania stosownych zmian w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, będących bezpośrednią konsekwencją procedury dokonania zmian określonych w § 1.

§ 3.

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 upoważnia Instytucję Zarządzającą do dokonania zmian Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej zawartych w załączniku do uchwały, w wyniku uzgodnień z Komisją Europejską.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem przyjęcia.

Stefan Krajewski
Przewodniczący
Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla
Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Załącznik do uchwały Nr 86 Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Rodzaj zmiany:

Dodanie przepisów dotyczących utworzenia nowego ekoschematu Materiał siewny kategorii elitarny lub kwalifikowany oraz dokonanie zmian w innych rozdziałach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, które są konsekwencją wprowadzenia nowego ekoschematu.

Proponowana zmiana PS WPR 2023-2027 (Zaznacz w trybie rejestracji zmian.)

Dodanie nowego podrozdziału po str. 546

Zmiana ma na celu wdrożenie nowej płatności w ramach ekoschematów, z uwzględnieniem założeń, że płatność będzie przyznawana:

- rolnikom aktywnym zawodowo,
- do powierzchni gruntów ornych obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany określonych gatunków roślin,
- do zbóż i ich mieszanek, roślin strączkowych oraz ziemniaków.

Podstawą do uzyskania wsparcia będą dokumenty potwierdzające użycie materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany w ilości, jaka powinna być użyta do obsiania lub obsadzenia 1 ha powierzchni gruntów ornych. Płatnościami do przedmiotowego ekoschematu nie będą objęte uprawy przeznaczone na przedplon lub poplon. Ponadto, warunkiem uzyskania płatności będzie zastosowanie na co najmniej 25% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany.

Celem ekoschematu jest zachęcenie rolników do stosowania materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany, co pozwala na ograniczanie stosowania nawożenia mineralnego oraz środków ochrony roślin.

Szacowana stawka płatności, wyliczona przez IERiGŻ-PIB, co potwierdza odpowiedni certyfikat, uzależniona jest od zastosowanego na danej działce materiału siewnego, i wynosi dla:

- 1) zbóż i ich mieszanek – 26,74 EUR/ha,
- 2) roślin strączkowych – 43,37 EUR/ha,
- 3) ziemniaków – 112,13 EUR/ha.

Przewiduje się, że corocznie wsparciem objętych będzie:

- 1,2 mln ha gruntów ornych w przypadku zbóż i ich mieszanek,
- 50 tys. ha gruntów ornych w przypadku roślin strączkowych,
- 50 tys. ha gruntów ornych w przypadku ziemniaków.

Łączny limit powierzchni na gospodarstwo, do którego będą przyznawane płatności wynosi 300 ha i stanowi sumę wszystkich realizowanych ekoschematów obszarowych, praktyk lub wariantów, przy czym limit ten nie dotyczy ekoschematu Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych.

Mając na uwadze powyższe, przewiduje się, że rocznie w ramach ekoschematu będzie wydatkowane ok. 39,9 mln EUR.

W przypadku większego zainteresowania ekoschematem faktyczna wypłacona stawka może być niższa. W związku z tym w celu zachowania elastyczności w zakresie wdrażania ekoschematu proponuje się ustanowienie stawki minimalnej, która stanowi ok. 70% stawki podstawowej, i wynosi dla: (i) zbóż i ich mieszanek – 18,88 EUR/ha, (ii) roślin strączkowych – 30,36 EUR/ha, (iii) ziemniaków – 78,49 EUR/ha. Pozwoli to zachować równowagę między kosztami poniesionymi przez rolnika a płatnością, którą faktycznie rolnik otrzyma w sytuacji znacznego zainteresowania rolników ekoschematem.

W konsekwencji wdrożenia ww. płatności, konieczne będzie wprowadzenie zmian dostosowawczych w kilku częściach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, w szczególności w następującym zakresie:

- część 2.1 Ocena potrzeb i strategia interwencji,
- część 3.1 Przegląd elementów środowiskowych i klimatycznych,
- opis wskaźników R.4, R. 6, R.7 oraz R. 12, R. 22 i R. 24,
- plan finansowy.

1. Uzasadnienie proponowanej zmiany:

Proponuje się utworzenie nowego ekoschematu Materiał siewny kategorii elitarny lub kwalifikowany, który umożliwi rolnikom dobrowolne przystąpienie do zobowiązania polegającego na stosowaniu na gruntach ornych do siewu lub sadzenia materiału kategorii elitarny lub kwalifikowany. Jest to przyjazna dla środowiska metoda, ograniczająca stosowanie nawożenia mineralnego oraz środków ochrony roślin. Stosowanie zdrowego, dobrej jakości kwalifikowanego materiału siewnego, zaprawionego z zastosowaniem dopuszczonych do obrotu środków ochrony roślin, gwarantuje wysoką wartość siewną nasion i pozytywnie wpływa na ograniczenie stosowania chemicznych środków ochrony roślin w trakcie ich uprawy. Efektem ww. działań jest dostarczanie bezpiecznej żywności o wysokiej jakości, przy jednoczesnym zapewnieniu jak największej ochrony środowiska. Kwalifikowany materiał siewny ze względu na swoją specyfikę gwarantuje lepszą zdrowotność roślin, a tym samym wyższą odporność na choroby i szkodniki, co wpływa na ograniczenie stosowania środków ochrony roślin. Są to odmiany dopasowane do lokalnych warunków klimatycznych, lepiej przystosowane do warunków środowiskowych, wymagań rynkowych oraz presji ze strony szkodników, patogenów i czynników środowiskowych. Ponadto, ogromne wyzwania związane m.in. z utratą różnorodności biologicznej i zmianami klimatu nie mogą zostać rozwiązane bez odpowiedniego systemu innowacji w zakresie hodowli roślin. Innowacje agronomiczne poprzez hodowlę roślin mogą skutecznie zmniejszyć zależność od zewnętrznych nakładów i zasobów naturalnych, np. poprzez poprawę wchłaniania składników odżywczych lub efektywności wykorzystania wody. W tym względzie zbiorowe praktyki stosowane przez rolników związane z nasionami mają do odegrania kluczową rolę, ponieważ umożliwiają dostosowanie nasion/odmian roślin do lokalnych warunków uprawowych i klimatycznych, lokalnych warunków klimatycznych, środowiskowych i społecznych poprzez wspieranie agrobioróżnorodności. Dodatkowo, analogicznie jak w przypadku innych ekoschematów obszarowych, wprowadzono łączny limit powierzchni na gospodarstwo, do którego będą przyznawane płatności, wynoszący 300 ha, co oznacza, że jeśli w gospodarstwie realizowany

będzie ekoschemat lub praktyka, lub wariant, płatność przyznawana będzie do łącznej (sumarycznej) powierzchni nie większej niż 300 ha, przy czym limit ten nie dotyczy ekoschematu Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych. Jest to szczególnie istotne w obliczu faktu, że już istnieje znaczące przekroczenie dostępnych środków budżetowych przeznaczonych na realizację ekoschematów obszarowych, a dodatkowo sytuację tę utrudnia finansowanie z tego źródła nowych instrumentów, które będą wprowadzone od 2025 r. Należy przyjąć, że w kolejnych latach także będzie miał miejsce wzrost zainteresowania producentów rolnych realizacją ekoschematów obszarowych. Dlatego też, w obliczu ograniczonego budżetu i rosnącego zainteresowania poszczególnymi formami wsparcia bezpośredniego konieczne są dostosowania optymalizujące wykorzystanie dostępnych środków. Wprowadzenie limitu powierzchniowego pozwala na objęcie ekoschematami większej liczby odbiorców i prawdopodobnie także większej powierzchni rzeczywistej w skali kraju. Efekt taki wynikać może z faktu, że największe gospodarstwa wykazują dziś nie tylko największy udział powierzchni (rzeczywistej) gospodarstwa objętej ekoschematami, ale także mają one najwyższy udział powierzchni objętych więcej niż jednym ekoschematem. Należy zauważyć, że większe gospodarstwa skuteczniej maksymalizują wykorzystanie ekoschematów w gospodarstwie, co powoduje, że w sytuacji przekroczenia dostępnego budżetu i redukcji stawek istotnie utrudniony zostaje dostęp do tej formy wsparcia dla małych gospodarstw. Ponadto, proponowana zmiana ograniczy w przyszłości skalę redukcji stawek ekoschematów, co zapewni większą przewidywalność tego systemu wsparcia dla wnioskodawców.

2. Przepis zgodnie, z którym będzie dokonana zmiana:

Art. 119 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013

3. Data konsultacji z Komitetem Monitorującym PS WPR 2023-2027:

30 października 2024 r.

4. Oczekiwany efekt wprowadzenia zmiany:

Utworzenie nowego ekoschematu Materiał siewny kategorii elitarny lub kwalifikowany jest odpowiedzią na wyzwania stawiane przed rolnictwem, związane m.in. z zapobieganiem utraty różnorodności biologicznej i zmianami klimatu, które nie mogą zostać rozwiązane bez odpowiedniego systemu innowacji w zakresie hodowli roślin. Ekoschemat przyczyni się do ograniczenia stosowania nawożenia mineralnego oraz środków ochrony roślin

5. Wpływ zmiany na cele i wskaźniki:

W związku z planowanymi zmianami Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 w dokumencie zmianie ulegną wskaźniki R.4, R. 6, R.7, R.12, R. 22, R.24.

6. Wpływ na plan finansowy PS WPR:

Szacowany roczny budżet na realizację nowego ekoschematu - Materiał siewny kategorii elitarny lub kwalifikowany wynosi ok. 39,9 mln EUR, (kampania 2027 – 35,5 mln EUR), łącznie na lata 2025-2027 ok. 115,2 mln EUR.